

KÖNYVVIZSGÁLÓI KÖZFELÜGYELETI HATÓSÁG

Beszámoló

a könyvvizsgálói közfelügyeleti hatóság 2014. évi tevékenységéről

NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM

KÖNYVVIZSGÁLÓI KÖZFELÜGYELETI HATÓSÁG

NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM

SZÁMVITELI ÉS FELÜGYELETI FŐOSZTÁLY

Cím: 1051 Budapest, József nádor tér 2-4.

Postacím: 1369 Budapest, Postafiók 481.

Telefon: 06-1-795-1570

Fax: 06-1-795-0294

E-mail: kozfelugyelet@ngm.gov.hu

Web: www.kormany.hu

Tartalomjegyzék:

Tartalomjegyzék:	2
1. Könyvvizsgálói közfelügyelet Magyarországon	3
1.1 Bevezetés.....	3
1.2 A Könyvvizsgálói Közfelügyeleti Bizottság	3
1.3 A könyvvizsgálói közfelügyeleti hatóság	4
1.4 A közfelügyeleti rendszer célja és finanszírozása.....	4
1.5.1 A könyvvizsgálói piac bemutatása.....	5
1.5.2 Könyvvizsgálói minősítések	6
2. A hatóság által végrehajtott feladatok bemutatása.....	6
2.1 Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók könyvvizsgálóinak minőségellenőrzése	7
2.1.1 Az egyedi megbízások minőségellenőrzésének eredményei	9
2.1.1.1 Az egyedi megbízások minőségellenőrzése során feltárt súlyos hiányosságok	10
2.1.1.2 Cégszintű ellenőrzések tapasztalata.....	13
2.1.2.1 A vizsgálatok során a hatóság az alábbi hiányosságokat tapasztalta:.....	14
2.2 Közvetlen vizsgálatok	15
2.3 Rendkívüli minőségellenőrzések	15
2.4 Kamarai fegyelmi eljárások vizsgálata	15
2.4.1 Minőségellenőrzéssel kapcsolatos fegyelmi eljárások (I. fok).....	16
2.4.1.1 Minőségellenőrzéssel kapcsolatos megállapítások (fegyelmi eljárások, I. fok)	16
2.4.1.2 Egyéb ügyben indított fegyelmi eljárások (I. fok).....	19
2.4.2 Minőségellenőrzéssel kapcsolatos megállapítások (fegyelmi eljárások, II. fok)	19
2.5 Szakmai továbbképzési rendszer és a minőségbiztosítási rendszer működése.....	20
3. Kapcsolattartás a könyvvizsgálókkal	20
4. Nemzetközi kapcsolatok bemutatása.....	21

1. Könyvvizsgálói közfelügyelet Magyarországon

1.1 Bevezetés

A könyvvizsgálói közfelügyeleti feladatokat ellátó hatóság (a továbbiakban: hatóság) a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Kkt.) előírásai szerint közzéteszi a 2014. évi tevékenységéről szóló éves beszámolóját.¹

A könyvvizsgálói közfelügyeleti hatóság 2013. június 30-i létrejöttétől a 2014. év volt az első teljes év, amelyben a hatóság ellátta a Kkt.-ban foglalt feladatait.

Mint ismeretes, a 2013. év mérföldkő volt Magyarországon a könyvvizsgálói közfelügyeleti rendszer történetében. 2013. június 30-ig a közfelügyeleti feladatokat a Könyvvizsgálói Közfelügyeleti Bizottság (a továbbiakban: KKB) látta el. A Kkt. 2013. július 1-jén hatályba lépő változásai értelmében a könyvvizsgálói közfelügyeleti rendszert a kamarai tag könyvvizsgálókra és a könyvvizsgáló cégekre kiterjedően a hatóság működteti a Magyar Könyvvizsgálói Kamara (a továbbiakban: Kamara) közreműködésével.

¹ A közfelügyeleti hatóság jelen beszámolója 2015. március 31-ével készült el, s mint ilyen, csak a közfelügyeleti hatóság 2014-es tevékenységét mutatja be, nem tartalmazza a közfelügyeleti hatóság 2015. évi brókerbotrány kapcsán végzett tevékenységét és javaslatait.

1.2 A Könyvvizsgálói Közfelügyeleti Bizottság

A KKB 2008. január 1-től 2013. június 30-ig látta el a könyvvizsgálói közfelügyeleti feladatokat. Ebben az időszakban kerültek lefektetésre a közfelügyeleti rendszer alapjai. A 2011. július 1-től életbe lépő törvényi módosítások teremtették meg a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálatát ellátó könyvvizsgálók és könyvvizsgáló cégek minőségellenőrzéseinek (a továbbiakban: közfelügyeleti minőségellenőrzések) elindításához szükséges feltételeket, majd ezt követően zajlottak le az első – a könyvvizsgálói szakma befolyásától független – közfelügyeleti minőségellenőrzések, melyek mind a mai napig a közfelügyeleti rendszer legfőbb elemét jelentik. A KKB – a törvényi előírásoknak megfelelően – a Kamarával szorosan együttműködve végezte tevékenységét, ám ez – különösen 2012. évtől kezdődően – számos nehézséget okozott. Ennek legfőbb oka az volt, hogy a Kamara a közfelügyeleti felelősségébe tartozó témák tekintetében ráruházott hatósági funkciója ellentmondásban volt a szervezet érdekképviselési feladataival.

A KKB tájékoztatta a felelős minisztert a működési nehézségekről, melynek következményeként került sor a Kkt. 2013. július 1-től hatályba lépett módosítására.

1.3 A könyvvizsgálói közfelügyeleti hatóság

2013. július 1-jén a KKB szerepét a hatóság vette át. A könyvviteli szolgáltatást végzők nyilvántartásba vételét végző szervezet, az adótanácsadók, adószakértők és okleveles adószakértők nyilvántartását végző szervezet, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeleti feladatokat ellátó hatóság kijelöléséről és egyes jogszabályok kapcsolódó módosításáról szóló 226/2013. (VI. 24.) Korm. rendelet 3. §-a értelmében a Kormány a könyvvizsgálói közfelügyeleti feladatokat ellátó szervezetként a számviteli szabályozásért felelős minisztert jelölte ki.

A 226/2013. (VI. 24.) kormányrendelet hatályát veszítette 2014. június 6-án, helyébe a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) kormányrendelet lépett, melynek 90/A. §-a a Kormány a könyvvizsgálói közfelügyeleti feladatokat ellátó szervezetként a nemzetgazdasági minisztert jelöli ki.

Nemzetgazdasági Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) szervezetrendszerén belül az említett feladatokat a Számviteli és Felügyeleti Főosztály látja el, a kiadmányozási jogot a miniszter a mindenkori hatályos Szervezeti és Működési Szabályzatban a főosztály vezetőjére delegálja.

1.4 A közfelügyeleti rendszer célja és finanszírozása

A Kkt. értelmében a könyvvizsgálói közfelügyeleti rendszer célja, hogy a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység gyakorlása átlátható, ellenőrizhető, számon kérhető keretek között történjen és ezen keresztül a közérdek megfelelően érvényesüljön.

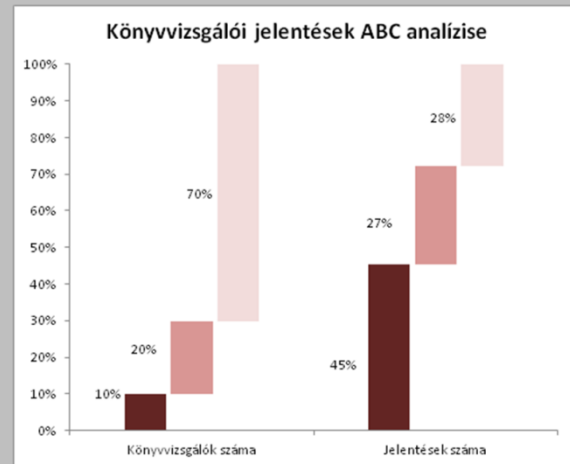
A könyvvizsgálói közfelügyeleti rendszer finanszírozása egyrészt az éves állami központi költségvetésből, másrészt a Kamara által fizetett közfelügyeleti díjból történik. Ezzel biztosítható a 2006/43/EK irányelv alapján a Kkt.-ba átültetett cél teljesülése, mely szerint a közfelügyeleti rendszert oly módon kell finanszírozni, hogy az hatékonyan működjön, valamint, hogy a kamarai tag könyvvizsgálóknak, a könyvvizsgáló cégeknek a rendszer finanszírozásában való részvétele nem eredményezheti a könyvvizsgáló közfelügyeleti rendszer objektivitásának, pártatlanságának és függetlenségének csorbulását.

1.5.1 A könyvvizsgálói piac bemutatása

Jelenleg 5.185 kamarai tag könyvvizsgáló van, akik közül 2.919 főfoglalkozású, 2.266 szüneteltető státuszú. A könyvvizsgáló cégek száma 2.952 volt 2014-ben.

A gazdasági válság, valamint a könyvvizsgálati értékhatár felemelése miatt a 2010 és 2013 között kiadott könyvvizsgálói jelentések száma több, mint 25 százalékkal csökkent. A könyvvizsgálói piacról kiszorulók sokan a szüneteltetés, illetve a kilépés mellett döntenek.

A Kkt. 189. § (6) bekezdése alapján a hatóságnak teljesített adatszolgáltatások szerint 2014-ben 277 kamarai tag könyvvizsgáló mindössze 1 független könyvvizsgálói jelentést bocsátott ki. Szintén az adatszolgáltatás alapján látható, hogy közel ezer kamarai tag könyvvizsgáló maximum 5 könyvvizsgálati megbízással rendelkezett, vagyis jelentősen elaprózódott a könyvvizsgálati piac. A könyvvizsgáló cégek szintjén elemezve az adatokat látszik, hogy a könyvvizsgáló cégek 43%-a maximum 5 megbízással rendelkezett. Ennek a ténynek számos oka és következménye lehet, amelyet a hatóság a jövőben tovább kíván elemezni.

Az előző megállapítást a könyvvizsgálói jelentések ABC analízise is megerősíti. A kibocsátott jelentések alapján összeállított rangsor szerint a könyvvizsgálók felső 10%-a a összes jelentés 45%-át bocsájtja ki, a következő 20% a jelentések 27%-át, míg a maradék 70% a könyvvizsgálói jelentések mindössze 28%-át bocsájtja ki.

1.5.2 Könyvvizsgálói minősítések

A Kkt. 49. §-a szerint külön jogszabály rendelkezései alapján egyes gazdálkodók esetében csak minősített kamarai tag könyvvizsgáló vagy könyvvizsgáló cég végezhet jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet. A minősítés a minősítésnek megfelelő gazdálkodó tekintetében jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység ellátására jogosítja a kamarai tag könyvvizsgálót, a könyvvizsgáló céget.

A jelenleg aktív kamarai tag könyvvizsgálók, illetve könyvvizsgáló társaságok az alábbi megoszlásban rendelkeznek speciális minősítéssel:

Minősítés megnevezése:	Speciális minősítések száma a kamarai tag könyvvizsgálók körében	Speciális minősítések száma a könyvvizsgáló cégek körében
Befektetési vállalkozási	62 fő	13 cég
Biztosítási	43 fő	16 cég
IFRS	133 fő	50 cég
Költségvetési	1644 fő	278 cég
Pénztári	121 fő	71 cég
Pénzügyi intézményi	529 fő	233 cég
Összesen:	2532 fő	661 cég

2. A hatóság által végrehajtott feladatok bemutatása

A hatóság vizsgálja és értékeli a könyvvizsgálói közfelügyeleti rendszer részelemeit, így különösen:

- a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység végzésének engedélyezését, a kamarai nyilvántartások vezetését,
- a magyar nemzeti könyvvizsgálói standardok, a kamara etikai szabályzata, valamint a belső minőségellenőrzésre vonatkozó
- nemzeti standardok kialakítását, elfogadását,
- a szakmai továbbképzési rendszer és a minőségbiztosítási rendszer működését és
- a fegyelmi eljárásokat.

2.1 Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók könyvvizsgálóinak minőségellenőrzése

A hatóság kiemelt feladata a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók könyvvizsgálóinak minőségellenőrzése. A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók száma az elmúlt években az alábbiak szerint alakult:

Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók száma	2012	2013	2014
Tőzsdén jegyzett cégek	58	55	49
Hitelintézetek	8	11	16
Biztosító társaságok	28	28	26
Alapkezelők	9	8	7
Összesen:	103	102	98

A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodóknál könyvvizsgálatot végző könyvvizsgálók száma az alábbiak szerint alakult az elmúlt években:

Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodónál könyvvizsgálatot végző könyvvizsgálók	2012	2013	2014
BIG4 cégeknél dolgozó könyvvizsgálók	26	26	23
Kisebb hálózatoknál dolgozó könyvvizsgálók	8	8	7
Kisebb könyvvizsgáló cégeknél vagy egyénileg dolgozó könyvvizsgálók	22	20	16
Összesen:	56	54	46

Kockázat alapú kiválasztás

A minőségellenőrzésre kijelölt könyvvizsgáló által beküldött adatszolgáltatás alapján a hatóság – háromszintű - kockázat alapú megközelítéssel választja ki a kamarai tag könyvvizsgálót/könyvvizsgáló céget, a könyvvizsgáló egy vagy több megbízását minőségellenőrzésre, továbbá a megbízáson belüli fókusz területeket. A kockázati alapú kiválasztás nemzetközi tapasztalatok alapján is a leghatékonyabb inspekciós kiválasztási módszer, mely megközelítés során az alább felsorolt tényezőket mérlegeli a hatóság.

1. A könyvvizsgáló/könyvvizsgáló cég kiválasztása

- Kkt. szerinti minimális előírás (3 év) betartása
- Előző évi minőségellenőrzési eredmények
- Bejelentés
- Egyéb forrásból származó információ
- Újonnan alapított könyvvizsgáló cég

2. A megbízás kiválasztása

- ügyfél mérete, tőzsdei cég esetén piaci kapitalizáció
- megbízáson töltött munkaórák száma
- könyvvizsgálati díj és a könyvvizsgáló által eltöltött munkaórák számának aránya
- előző inspekciókból származó tapasztalatok
- az ügyfél külföldi tőzsdén való jegyzése
- új tőzsdei cég
- iparági „problémák”:
- könyvvizsgáló cég ügyfélösszetétele (van-e tapasztalata az adott iparágban?)
- bejelentések,
- az ügyfél tevékenységének bonyolultsága, illetve egyéb jellemzői
- konszolidált pénzügyi kimutatások, IFRS pénzügyi kimutatások
- ügyfél pénzügyi nehézségei
- jelentős tranzakciók (pl. felvásárlás, összeolvadás)

- az ügyfélnek kibocsátott korábbi audit vélemény fajtája / figyelemfelhívó záradék
- könyvvizsgáló váltás / első évi audit

3. A fókusz terület(ek) kiválasztása a megbízáson belül

- Valós érték számítás
- Belső kontrollok tesztelése
- Pénzügyi beszámolók és közzétételek megfelelősége
- Árbevétel elszámolása
- Csoport audit
- Belső minőségellenőr alkalmazása
- Készletek
- Csalás
- Kockázatelemzés
- Alapvető elemző eljárások vizsgálata
- Szakértők alkalmazása
- Kapcsolt felekkel folytatott tranzakciók
- Vállalkozás folytatásának elve

A közfelügyeleti hatóság a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók könyvvizsgálatát ellátó kamarai tag könyvvizsgáló közérdeklődésre számot tartó gazdálkodótól kapott megbízása mellett a nem közérdeklődésre számot tartó gazdálkodótól kapott megbízását is kijelölheti minőségellenőrzésre.

2.1.1 Az egyedi megbízások minőségellenőrzésének eredményei

A hatóság 2014. évi minőségellenőrzési tervében 21 kamarai tag könyvvizsgálót választott ki minőségellenőrzésre, melyből ténylegesen 18 vizsgálatot hajtott végre.

Könyvvizsgáló	2013		2014	
Megfelelt	31	82%	10	56%
Megfelelt, megjegyzéssel	3	8%	1	6%
Nem felelt meg	4	11%	7	39%
Összesen	38	100%	18	100%

A hatóság a Kkt. alapján újra kijelölheti minőségellenőrzésre azokat a kamarai tag könyvvizsgálókat, akik az előző évi minőségellenőrzésen nem megfelelő minősítést értek el. Két kamarai tag könyvvizsgáló 2014. évben már nem bocsátott ki független könyvvizsgálói jelentést közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó tekintetében, ezért az ő esetükben hatósági minőségellenőrzésre nem került sor. Egy kamarai tag könyvvizsgáló pedig szüneteltető státuszba kérte magát. A vizsgált 18 kamarai tag könyvvizsgáló közül 10-en „megfelelt” minősítést, 1 könyvvizsgáló „megfelelt, megjegyzéssel” minősítést, és 7 könyvvizsgáló „nem felelt meg” minősítést kapott. A bemutatott statisztikákból látszik, hogy a

2014. évi ellenőrzések során közel a duplájára nőtt a „nem felelt meg” minősítéssel zárult ellenőrzések száma, habár a vizsgált kamarai tag könyvvizsgálók száma közel a fele volt a 2013. évben vizsgált létszámnak.

Az eddigi közel 60 minőségellenőrzésből 2 kamarai tag könyvvizsgáló nem fogadta el a 2013. évi, illetve 2014. évi hatósági eljárás eredményét sem, a határozatok ellen keresetet nyújtottak be az illetékes bírósághoz. A 2013. évi minőségellenőrzéseket érintő ügyekben a bíróság döntést hozott. Mindkét esetben a határozatok formai hiányosságaira hivatkozva hatályon kívül helyezte azokat, ám a hatósági eljárás tekintetében szakmai hiányosságokat nem állapított meg. Az egyik esetben a hatóság új határozatot bocsátott ki a kamarai tag könyvvizsgáló részére, a másik esetben a bíróság új minőségellenőrzési eljárás lefolytatására kötelezte a hatóságot. A 2014. évi minőségellenőrzéseket érintő ügyekben tárgyalásra még nem került sor.

A Kkt. 173/C. § (9) bekezdése értelmében a hatóság fegyelmi eljárást kezdeményezett a „nem felelt meg” eredménnyel zárult minőségellenőrzések esetén. A fegyelmi eljárás kezdeményezéséről értesítette a Budapesti Értéktőzsdét és a Magyar Nemzeti Bankot.

2.1.1.1 Az egyedi megbízások minőségellenőrzése során feltárt súlyos hiányosságok

A hatósági vizsgálatok tapasztalataként megállapítható, hogy számos esetben a könyvvizsgálók nem, vagy nem megfelelően alkalmazták a nemzetközi könyvvizsgálati standardok előírásait.

1. IFRS szakértelem és tapasztalat hiánya:

Az előző évi tapasztalatokkal megegyezően néhány esetben a könyvvizsgálók úgy vállalták el az IFRS-ek alapján összeállított beszámoló könyvvizsgálatát, hogy nem rendelkeztek elegendő és megfelelő IFRS tapasztalattal.

2. Független minőségvizsgáló hiánya:

Előfordult, hogy a közérdeklődésre számot tartó társaságok könyvvizsgálatánál nem lett bevonva független minőségvizsgáló a standardok előírása ellenére. Akadt azonban olyan eset is, ahol a megbízott független minőségvizsgáló nem volt alkalmas a feladatra, elegendő és megfelelő szakmai tapasztalat hiánya vagy a függetlenség sérülése miatt.

3. Alacsony könyvvizsgálati díj:

A hatósági vizsgálatok tapasztalataként megállapítható, hogy számos esetben a Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó könyvvizsgálója az éves beszámoló és IFRS konszolidált beszámoló könyvvizsgálatára vonatkozóan, annyira alacsony könyvvizsgálói

megbízási díjjal szerződött, amely egyértelműen nem biztosítja a minőségi könyvvizsgálatot.

4. Szakmai szkepticizmus hiánya, családi kockázattal érintett területek hiányos vizsgálata:

A csalásból eredő lényeges hibás állítások kockázatának felmérésénél a szakmai szkepticizmusnak különleges jelentősége van. A 240. témaszámú „A könyvvizsgáló csalással összefüggő felelőssége a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatánál” című nemzetközi könyvvizsgálati standard előírja, hogy a könyvvizsgálónak fenn kell tartania a szakmai szkepticizmust az egész könyvvizsgálat során, folyamatosan figyelembe véve, hogy csalásból eredő lényeges hibás állítás állhat fenn annak ellenére, hogy a könyvvizsgáló a vezető tisztségviselőket őszinte és tisztességes személyeknek ismerte meg. A csalásból fakadó lényeges hibás állítások kockázata mellett a szakmai szkepticizmus különösen fontos azokon a könyvvizsgálati területeken, amelyek komplexek, lényegesek és jelentős megítélés tárgyai. Egy audit során a könyvvizsgáló nem lehet semleges vagy csupán érdeklődő, hanem kellő alaposággal kell megkérdőjeleznie és tesztelnie a beszámolóval kapcsolatos vezetői állításokat.

A 2014. évi vizsgálatok főbb észrevételei csalás témakörben:

A könyvvizsgálói munkacsoport nyitó megbeszéléséről készült dokumentum nem tartalmaz arra vonatkozó információt, mely szerint átgondolta-e a munkacsoport a csalási kockázatokkal érintett területeket és potenciális visszaélési módszereket.

A nyitómegbeszélésen nem kerültek megvitatásra az alábbi területek:

- eredménymenedzsment (lehetséges jelei, kivitelezése);
- a készpénzhez vagy egyéb sikkasztásnak kitett eszközökhöz hozzáféréssel rendelkező alkalmazottak ellenőrzése (különös tekintettel a vezetői ellenőrzésre);
- a vezetés vagy a munkavállalók életvitelében bekövetkezett változások;
- kiszámíthatatlanság beépítése a könyvvizsgálat folyamatába;
- bármely olyan információ mérlegelése, amely a könyvvizsgált társaságnál elkövetett csalásra utalhat;
- a kontrollok vezetés általi felülírásának kockázata;
- a számviteli becslések, beleértve a valós érték meghatározására vonatkozó becsléseket;
- a kapcsolt felek azonosítása;
- a vállalkozás folytatása elvének érvényesülése.

- A nyitómegbeszélés dokumentációja a csalási kockázat témájával kapcsolatban mindössze annyit tartalmaz, hogy az előző évek tapasztalatai és a meglévő szigorú kontroll környezet alapján nem tartják indokoltnak csalási kockázatot felvenni a kockázatok közé. A könyvvizsgálati dokumentáció nem tartalmazta, hogy ki készített interjút a vezetés tagjaival, annak megítélése, hogy megfelelő tapasztalatú munkatárs készítette-e, nem volt lehetséges.
- A könyvvizsgálati dokumentációban szereplő válaszokból nem derült ki, hogy a menedzsment milyen területeket tart csalás szempontjából kockázatosnak.
- A könyvvizsgálati dokumentációban szerepeltek a gazdálkodó belső szabályzatai (etikai kódex, bennfentes kereskedelem szabályzata, kockázatkezelési irányelvek), de az abból levont következtetéseket nem tartalmazta könyvvizsgálati dokumentáció.
- A könyvvizsgáló nem kérte ki az irányítással megbízott személyek véleményét arról, hogy a menedzsment megfelelő kontrollokat épített-e ki a csalás megelőzésére és felderítésére.

- A könyvvizsgáló nem tekintette magasnak a bevételek elszámolásával kapcsolatos csalási kockázatot, ennek magyarázatát azonban a könyvvizsgálati dokumentáció nem tartalmazza.
- A főkönyvben rögzített naplótételek tesztelése (csalás szempontjából) nem történt meg.

5. Ellenőrző listák automatikus pipálása alátámasztó dokumentumok nélkül

Az ellenőrzések során számos esetben tapasztalta a hatóság, hogy bizonyos területeken (pl. csalási kockázat felmérése, IT kockázat felmérése, fordulónap utáni események vizsgálata, stb.) a könyvvizsgálati dokumentáció a „kipipált” ellenőrző listán kívül semmilyen dokumentumot sem tartalmazott, mely a könyvvizsgáló munkáját, megállapításait alátámasztaná. A hatóság megítélése szerint egy ellenőrzőlista „kipipálása” nem jelent elegendő bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy a szükséges könyvvizsgálati eljárások elvégzésre és megfelelően dokumentálásra kerültek.

6. Kontroll alapú könyvvizsgálat teljes hiánya

Előfordult, hogy a könyvvizsgálati dokumentáció semmilyen dokumentumot nem tartalmazott arra vonatkozóan, hogy a könyvvizsgáló milyen lépéseket tett a belső kontrollok megismerését illetően. Az ellenőrzések tapasztalatai alapján

kijelenthető, hogy a nagy hálózatokhoz tartozó könyvvizsgáló cégeken kívül a kisebb könyvvizsgáló cégek, illetve az egyedül dolgozó könyvvizsgálók nem tesztelik a könyvvizsgálatok során a folyamatokba épített kontrollokat, még akkor sem, ha egyébként nagyobb mintaválasztást igénylő alapvető könyvvizsgálati eljárással nem lehet elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyosságot szerezni.

7. A könyvvizsgálati munka tervezése és végrehajtása között nincs összhang

A 2014. évi tapasztalatok alapján is sok esetben megállapítható, hogy a könyvvizsgálók által a könyvvizsgálati munkaprogram végrehajtása során alkalmazott eljárások nincsenek összhangban a tervezés során készített átfogó könyvvizsgálati stratégiával és részletes könyvvizsgálati tervvel.

8. Könyvvizsgálati dokumentáció tartalma

- A munkalapok sok esetben hiányosak voltak, a dokumentálás kötelező kellékei (cél, módszer, eredmény, következtetés) hiányoztak.
- A dokumentáció részeként lefűzött, ügyféltől származó analitikus kimutatásokról nem lehetett megállapítani, hogy azokon bármilyen könyvvizsgálati eljárást végzett volna a könyvvizsgáló.

- A könyvvizsgáló a megállapítását nem az alapbizonylatok (szerződés, külső megerősítő levél, számla, bankszámla kivonat, értékpapírszámla kivonat, szakértői értékelés, stb.) megvizsgálására támaszkodva hozta, hanem az ügyfél által generált dokumentumokra (táblázatok, könyvelési feladatok, főkönyvi kardonok, stb.).
- A könyvvizsgálói munkacsoport belső megbeszéléseinek és a könyvvizsgálónak az ügyféllel tartott megbeszéléseinek a dokumentálása nem volt megfelelő mélységű. Az emlékeztető munkalapoknak nemcsak a megtárgyalt témákat, hanem az azokkal kapcsolatosan levont következtetéseket is tartalmaznia kell.
- A fenti hiányosságok azt eredményezték, hogy a könyvvizsgálati dokumentáció nem felelt meg a vonatkozó könyvvizsgálati standard előírásának, amely kimondja, hogy a könyvvizsgálónak olyan könyvvizsgálati dokumentációt kell készítenie, amely elegendő ahhoz, hogy az adott könyvvizsgálattal korábban kapcsolatban nem álló tapasztalt könyvvizsgáló megértse azt.

9. Könyvvizsgálati szoftverekre való túlzott támaszkodás:

A minőségellenőrzések további tapasztalata, hogy a könyvvizsgálók túlságosan

támaszkodnak a könyvvizsgálati szoftverekre. Ez több szempontból is kérdéseket vet fel.

- Egyrészt előfordulhat, hogy a könyvvizsgálati szoftverek nem tartalmaznak minden könyvvizsgálati standard előírást. Vagyis azzal, hogy egy könyvvizsgáló csak a szoftver által felajánlott lépéseket és eljárásokat követi, még nem feltétlenül felel meg minden előírásnak.
- Könyvvizsgálati szoftverek alkalmazása esetén a szoftver által felajánlott munkaprogramok testre szabása helyenként elmaradt.

2.1.2 Cégszintű ellenőrzések tapasztalata

A cégszintű ellenőrzés – tekintettel a Kkt. által előírt hároméves ciklusidőre – 8 könyvvizsgáló cégnél volt esedékes 2014-ben. A vizsgálatok eredményeképp a 8 könyvvizsgáló cég közül 4 „megfelelt” minősítést, 1 könyvvizsgáló cég „megfelelt, megjegyzéssel” minősítést és 3 könyvvizsgáló cég „nem felelt meg” minősítést kapott.

Könyvvizsgáló cég	2013		2014	
	Megfelelt	15	79%	4
Megfelelt, megjegyzéssel	3	16%	1	13%
Nem felelt meg	1	5%	3	38%
Összesen	19	100%	8	100%

2.1.2.1 A vizsgálatok során a hatóság az alábbi hiányosságokat tapasztalta:

- Az előző évi tapasztalatokkal megegyezően néhány esetben a könyvvizsgáló cég úgy vállalt el bizonyos megbízásokat, hogy a cég egyetlen könyvvizsgálója sem rendelkezett elegendő és megfelelő speciális tapasztalattal. A legtöbb esetben az IFRS szakértelem, az ingatlanértékelési és egyéb értékbecslési szakértelem hiánya okozott gondot. A könyvvizsgáló cégeknek ebben az esetben szakértőt kellett volna alkalmazniuk, ám ezt nem tették meg.
- A papír alapú könyvvizsgálatok esetén, illetve akkor, amikor a szoftver nem tartalmaz archiválási funkciót, nem lehetett megállapítani, hogy az a jelentés kiadását követően előírt határidőre megtörtént-e és a könyvvizsgáló csak a standard által megengedett esetben módosított-e valamit.
- A könyvvizsgáló társaság nem tartja naprakészen a minőségelőrzési belső szabályzatát.
- Előfordult, hogy a könyvvizsgáló olyan alacsony könyvvizsgálati díjért vállalta el a közérdeklődésre számot tartó társaság könyvvizsgálati megbízását, amely összeg megkérdőjelezi a megbízás komolyságát.
- A kisebb könyvvizsgáló társaságok nem rendelkeztek megfelelően kidolgozott adatbiztonsággal kapcsolatos szabállyal. A gyakorlatban a könyvvizsgáló társaságok megtették az alapvető biztonsági lépéseket (vírusvédelem, tűzfal, jelszóval védett számítógépek), de a számítógépeken tárolt adatokról nem készítenek megfelelő időközönként biztonsági mentéseket, illetve az adattároló egységeket sem titkosították megfelelően.
- Megállapítható, hogy a kisebb könyvvizsgáló társaságoknál nem alakult ki a figyelemmel kísérés (monitoring) gyakorlata, annak ellenére, hogy a belső minőségbiztosításról szóló szabályzatuk részletesen tartalmazta a figyelemmel kísérésre vonatkozó előírásokat. A hatóság véleménye szerint a figyelemmel kísérés egy olyan fontos kontroll, amely – bár utólagos, hiszen a könyvvizsgálói vélemény kibocsátása után történik, – felhívhatja a könyvvizsgáló figyelmét a fejlesztendő területekre. Ezen kívül ez a fajta áttekintés lehetőséget nyújt a könyvvizsgálók szakmai tapasztalatainak egymás közti megosztására, ezzel elősegítve a könyvvizsgálati munka minőségének javulását.

2.2 Közvetlen vizsgálatok

A Kkt. értelmében a hatóság a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói szolgáltatást igénybe vevők érdekét veszélyeztető helyzet feltárása, kialakulásának megelőzése érdekében a kamarától, a közfelügyelet hatálya alá tartozó személyektől, szervezetektől iratot, adatot, információt, nyilatkozatot kérhet, valamint e célból betekinthesz irataikba, könyveikbe és adathordozóikba.

A hatóság két kamarai tag könyvvizsgálóval szemben folytatott le közvetlen vizsgálatot a tárgyidőszakban. Az eljárás során a hatóság helyszíni ellenőrzést tartott, mely során a vizsgálat alá vont kamarai tag könyvvizsgálókat meghallgatta, és részletesen átvizsgálta az eljárás tárgyát képező kérdéskörbe tartozó dokumentációt.

Az eljárás eredményeként meghozott határozatokban az eljárás alá vontakat a hatóság elmarasztalta, és fegyelmi eljárást kezdeményezett a kamara megfelelő hatáskörrel rendelkező szervénél.

2.3 Rendkívüli minőségellenőrzések

2014. évben a hatóság nem folytatott le rendkívüli minőségellenőrzést.

2.4 Kamarai fegyelmi eljárások vizsgálata

A hatóság 2014. évi munkaprogramjának megfelelően megvizsgálta a Kamara 2013. évi első és másodfokú fegyelmi eljárásait a Kamarától kapott dokumentumok alapján. A

vizsgálat rámutatott arra, hogy a Kamara Fegyelmi Bizottsága által lefolytatott elsőfokú fegyelmi eljárások 66 %-a az alábbi három témakörrel volt kapcsolatos:

- kamarai tagdíj késedelmes teljesítése vagy nem teljesítése;
- a továbbképzéseken megszerezhető kötelező kreditpontok meg nem szerzése; és
- az adatszolgáltatások nem, vagy nem időben történő teljesítése.

A kamarai és hatósági minőségellenőrzések miatt indított fegyelmi eljárások az összes eljárás mindössze 14 %-át tették ki. 2013-ban a hatóság indított 24 könyvvizsgáló és könyvvizsgáló cég ellen fegyelmi eljárást törvényben előírt minősítés hiánya miatt, amely az összes eset 15 %-át tette ki, mely esetek kivételesnek számítanak, korábbi években ilyen eljárások nem indultak.

Egyéb, a fentiekben nem említett okból indított fegyelmi eljárás mindössze 8 db volt, amely az összes eljárás 5 %-át tette ki.

A hatóság véleménye szerint a tagdíjakkal, kreditpontokkal és adatszolgáltatással kapcsolatos fegyelmi eljárások szükségtelenül sok időt és erőforrást igényelnek a Fegyelmi Bizottságtól és a Főtitkári Hivaltaltól a jelenlegi rendszerben

A hatóság javaslata alapján megoldást jelentene, ha a tipikusnak minősülő eljárásokra ún. egyszerűsített fegyelmi eljárást

dolgozna ki a Kamara. Emellett a hatóság javasolja tételes felsorolással szabályozni a Fegyelmi Bizottság által alkalmazható enyhítő és súlyosbító körülményeket, amellyel biztosítható az ilyen típusú fegyelmi eljárások átláthatósága, kiszámíthatósága.

2.4.1 Minőségellenőrzéssel kapcsolatos fegyelmi eljárások (I. fok)

A fegyelmi eljárások dokumentumaiból nem derült ki, hogy a könyvvizsgáló első vagy második „nem felelt meg” eredményét érte-e el. Véleményünk szerint mindenképpen súlyosbító körülményként értékelendő, ha egy könyvvizsgáló másodszor kap „nem felelt meg” minősítést.

2.4.1.1 Minőségellenőrzéssel kapcsolatos megállapítások (fegyelmi eljárások, I. fok)

1. A Fegyelmi Bizottság által kiszabott pénzbüntetések összege nincs arányban az elkövetett vétséggel és messze elmarad a Kkt.-ben meghatározott lehetőségektől. Az azonos típusú vétségek szankcionálása nem egységes.

A Fegyelmi Bizottság által alkalmazott szankciók az alábbiak voltak:

- Figyelmeztetés mellett az eljárás megszüntetése
- Írásbeli megrovás
- 50 eFt bírság
- 100 eFt bírság
- 150 eFt bírság
- 200 eFt bírság

Kkt. 177. § (2) A pénzbírság összege - a fegyelmi vétség súlyára tekintettel - a kamarai tag könyvvizsgáló esetén a büntetés kiszabásának évében esedékes éves kamarai tagdíj húszszorosáig, könyvvizsgáló cég esetén a büntetés kiszabásának évében esedékes éves hozzájárulási díj összegéig terjedhet.

A KKB által lefolytatott minőségellenőrzés miatt indított két fegyelmi eljárás esetében a Fegyelmi Bizottság nem vette kellő súllyal figyelembe azt a tényt, hogy a könyvvizsgálók közérdeklődésre számot tartó társaságok könyvvizsgálata során sértették meg a könyvvizsgálati standardokat olyan súlyosan, hogy az „nem felelt meg” minősítést eredményezett.

A hatóság véleménye szerint a Fegyelmi Bizottság által kiszabott bírságok mértéke nem bír kellő visszatartó erővel a könyvvizsgálók körében.

2. Általánosságban megállapítható, hogy a Fegyelmi Bizottság enyhítő körülményként értékelt olyan tényezőket, amelyek a közfelügyeleti hatóság szerint nem tekinthetők enyhítő körülmények (pl. a könyvvizsgáló által az eljárás során tett ígérek, a könyvvizsgáló megbízásainak alacsony/magas száma, stb.). Emellett számos esetben enyhítő körülményként került értékelésre olyan, a könyvvizsgáló által szóban tett állítás, amelyet a Fegyelmi Bizottság semmilyen módon nem ellenőrzött. Az ilyen esetek többségében a könyvvizsgáló a

minőségellenőrzési eljárás során nem élt észrevétellel, de a fegyelmi eljárás során kifogásokat fogalmazott meg a minőségellenőrrel vagy a minőségellenőrzési eljárással kapcsolatosan. Például:

- A könyvvizsgáló elismerte a minőségellenőrzés megállapításait és ígéretet tett arra, hogy a jövőben munkáját lelkiismeretesebben fogja végezni.
- A könyvvizsgálónak csak 6 napja volt felkészülni a minőségellenőrzésre, mivel egyéb elfoglaltsága miatt nem felelt meg neki a minőségellenőr által ajánlott első időpont
- 2011. évben a könyvvizsgálónak csak 4 megbízása volt, melyből 1 millió forint alatti bevételre tett szert.
- A könyvvizsgáló elfogadta a minőségellenőrzés megállapításait, de megemlítette, hogy már 8 éve könyvvizsgálója az ellenőrzésre kiválasztott cégnek, tehát jól ismeri, továbbá az adóhatósági vizsgálatok során eddig még hiányosságot nem állapítottak meg. Véleménye szerint a könyvvizsgálat során fontosnak ítélt kérdéseket (készpénzbevétel és ÁFA) rendszeresen és lelkiismeretesen megvizsgálta.
- A Fegyelmi Bizottság a minőségellenőrzési zárójelentés megállapításait néhol szubjektívnek minősítette.

- A könyvvizsgáló meghallgatás során előadta, hogy auditjai során 2 szoftvert is használ, és attól függően alkalmazza azok tartalmát, hogy melyiket ítéli az egyes témákban jobbnak. A minőségellenőrzésre azonban bizonyos dokumentációt nem nyomtatott ki, belátja, hogy ez hiba volt.
- A könyvvizsgáló a minőségellenőrzés megállapításait nem vitatta. Szóbeli védekezésében előadta, hogy volt munkadokumentációja, de azokat nem mutatta be teljes körűen a vizsgálat során.
- A könyvvizsgáló a minőségellenőrzési zárójelentés megállapításaira észrevételt nem tett, de a fegyelmi eljárás során elmondta, hogy véleménye szerint a minőségellenőr nem tekintette át megfelelően dokumentációját. A Fegyelmi Bizottság megállapította, hogy a zárójelentés is tartalmaz ellentmondásokat, továbbá több ponton egyetértett a könyvvizsgáló védekezésével.
- A könyvvizsgáló a minőségellenőrzés megállapításait nem vitatta, de elmondta, hogy a vizsgálat során védekezését nem volt alkalma előterjeszteni. (megjegyzendő azonban, hogy a zárójelentés tartalmára az eljárás során írásbeli

észrevételt nem tett.) A vizsgálat alá vont évben 32 jelentést adott ki. A Fegyelmi Bizottság enyhítő körülményként értékelte a könyvvizsgáló hosszú szakmai előéletét.

- A minőségellenőrzés során mindhárom ellenőrzött terület (MER, pénzmosás. és egyedi megbízás) „nem felelt meg” minősítést kapott. A minőségellenőrzés megállapításait a könyvvizsgáló elfogadta. A meghallgatás során ígéretet tett arra, hogy munkáját a jövőben alaposabban fogja végezni (Pmt. szabályzatát már pótolta, könyvvizsgálói szoftvert vásárol stb.). Előadta, hogy csak 2011. óta könyvvizsgáló és csak 1 megbízása van, 50 millió forint feletti bevétellel. Ezeket a Fegyelmi Bizottság döntése meghozatalakor enyhítő körülményként értékelte.
- A könyvvizsgáló a megállapítások nem mindegyikével értett egyet, azonban a döntés ellen azért nem élt a bírói úton történő jogorvoslat lehetőségével, mert nem talált olyan ügyvédet, aki az ügyét elvállalta volna. Utalt arra, hogy a vizsgálatot követően a Társaság a minőségellenőrzés során észlelt hibát javította és ezzel mérlegfőösszege növekedett. Kiemelte, hogy a vizsgált évben összesen 3 könyvvizsgálata volt és a minőségellenőrzött cégtől

származó bevétele néhány százezer forint volt.

A hatóság véleménye szerint a fenti esetek jellemzően nem minősülnek enyhítő körülménynek.

3. Négy esetben a könyvvizsgáló a Fegyelmi Bizottságnak bejelentette, hogy kezdeményezi szüneteltető státuszúvá minősítését vagy a kamarából való kilépését. Ezt a Fegyelmi Bizottság kivétel nélkül enyhítő körülményként értékelte.

A hatóság úgy véli, hogy nem enyhíti az elkövetett vétséget az, ha a könyvvizsgáló utólag kilép a Kamarából, vagy lemond aktív státuszáról.

4. Több esetben előfordult, hogy a Fegyelmi Bizottság a belső minőségellenőrzési szabályzat (MER) hiányát nem ítélte olyan súlyú vétségnek, hogy az fegyelmi büntetés kiszabását indokolta volna.

A hatóság véleménye szerint a belső minőségellenőrzési szabályzat hiánya az 1. számú minőségbiztosítási standard (ISQC1) megszegését jelenti. Az ISQC1-ben foglalt szabályok be nem tartása ugyanolyan súlyú vétség, mint az egyedi könyvvizsgálati megbízás során bármely könyvvizsgálati standard be nem tartása, így annak szankcionálása sem lehet enyhébb az általában kiszabott szankciónál.

A fenti megállapítások alapján a hatóság javasolta tételes felsorolással szabályozni a

Fegyelmi Bizottság által alkalmazható enyhítő és súlyosbító körülményeket a minőségellenőrzések miatti fegyelmi eljárások esetében is, amellyel biztosítható az ilyen típusú fegyelmi eljárások átláthatósága, kiszámíthatósága. Emellett a hatóság javasolta olyan szankciórendszer kidolgozását, amely megfelelő visszatartó erővel bír a könyvvizsgálók körében.

2.4.1.2 Egyéb ügyben indított fegyelmi eljárások (I. fok)

Az egyéb ügyekben lebonyolított és a hatóság által vizsgált 10 fegyelmi eljárásból 4 esetben megszüntette az eljárást a Fegyelmi Bizottság, három esetben viszont a minőség-ellenőrzési ügyeknél súlyosabb, 400-500 ezer forint bírságot szabott ki szankcióként.

2.4.2 Minőségellenőrzéssel kapcsolatos megállapítások (fegyelmi eljárások, II. fok)

Az első fokon hozott határozatok ellen a könyvvizsgálók a Kamara Elnökségéhez fellebbezést nyújthatnak be. Az időbeli eltolódás miatt a 2013. év során első fokon tárgyalt esetek egy része 2014-ben került másodfokra.

2013. év során 17 esetben nyújtottak be fellebbezést a könyvvizsgálók az elsőfokú határozat ellen. az Elnökség 14 esetben (82%) mérsékelte a szankciókat, 3 esetben helybenhagyta azokat. (Ez az arány 2014-ben 73%.)

A minőségellenőrzés miatt indított 22 fegyelmi eljárás közül mindössze két esetben került az

ügy másodfokra, vagyis a kamara Elnöksége elé. Az Elnökség egy esetben enyhített az első fok által kiszabott szankción, a másik esetben jóváhagyta azt.

Az egyéb ügyekben indított 10 esetből 5 eset került másodfokra, amely során az Elnökség 2 esetben helybenhagyta az elsőfokú döntést, három esetben enyhítette azt, minden esetben kizárólag a könyvvizsgáló által szóban nyújtott információra támaszkodva.

A könyvvizsgálói hivatás magatartási (etikai) szabályairól és a fegyelmi eljárásról szóló szabályzat 10. fejezet (13) bekezdése alapján a Kamara Elnöksége a fellebbezéssel megtámadott határozatot teljes terjedelmében felülbíráhatja. Bár a közfelügyeleti hatóság véleménye szerint a másodfokú eljárás során csak abban az esetben volna indokolt az elsőfokú eljárás során hozott szankciók módosítása, amennyiben új tény, körülmény merül fel, a jelenlegi szabályzat ezt az elvet nem írja elő. A közfelügyeleti hatóság vizsgálata azt mutatja, hogy az Elnökség leginkább az eljárás alá vont könyvvizsgáló által szóban előadottakra alapozva dönt a szankciók enyhítése mellett, mellőzve annak részletes vizsgálatát.

A hatóság véleménye szerint a Fegyelmi Bizottság által első fokon hozott szankciók Elnökség általi mérséklésének rendkívül nagy aránya hiteltelenné teheti a szakmai bizottságot.

Az előzőekben rögzítésre került, hogy a közfelügyeleti hatóság nem tarja kellőképpen visszatartó erejűnek a Fegyelmi Bizottság által kiszabott szankciókat. Ezek nagyszámban történő további enyhítése az Elnökség által kifejezetten a könyvvizsgálat minőségének javítása és a könyvvizsgálók szabálykövetésének erősítése elleni irányba hat.

A hatóság javasolta a fenti elvet – miszerint csak új tény esetén indokolt az elsőfokú eljárás által kiszabott szankciót enyhíteni – beilleszteni a kamarai szabályzatba.

Amennyiben ez nem megvalósítható, a másodfokú eljárást a Kamarán kívüli szervnek kellene lefolytatnia, amely szerv nem lát el érdekvédelmi funkciót a kamarai tagok tekintetében. Az eljárás szabályozása során javasolta a hatóság részletesen rögzíteni a döntések alapjául szolgáló lehetséges enyhítő és súlyosbító körülményeket, amellyel biztosítani lehet az eljárás kiszámíthatóságát és átláthatóságát.

2.5 Szakmai továbbképzési rendszer és a minőségbiztosítási rendszer működése

A hatóság megkezdte a szakmai továbbképzési rendszer és a minőségbiztosítási rendszer működésének vizsgálatát. A vizsgálatok folyamatban vannak, várhatóan 2015-ben hatósági javaslatokkal, esetleg törvénymódosítási előterjesztésekkel zárulnak majd.

3. Kapcsolattartás a könyvvizsgálókkal

A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó könyvvizsgálókkal való találkozás szempontjából meghatározó jelentőségűek a Kamara Pénz- és Tőkepiaci Tagozatának rendezvényei. 2014-ben – az előző évekhez hasonlóan – ismét lehetőség nyílt arra, hogy a hatóság képviselője a tagozat rendezvényén ismertesse a közfelügyeleti minőségellenőrzések tapasztalatait és felhívja a figyelmet a szabályozásban bekövetkezett változásokra.

Hasonló témában tartott előadást a hatóság képviselője a Kamara országos konferenciáján, amely szintén visszatérő lehetőség a hatóság és a könyvvizsgálók közötti kapcsolattartásra.

A hatóság képviseltette magát a kamarai minőségellenőrök továbbképzésén is, ahol a közfelügyeleti hatóság ellenőrzései során tapasztalt hiányosságokról tartott ismertetés mellett a hatósági minőségellenőrzések sajátosságaival ismertette meg a kamarai minőségellenőröket.

A hatóság képviselői számos publikációt jelentettek meg a SZAKma című újságban a közfelügyeleti munkát érintő kérdésekkel kapcsolatosan.

4. Nemzetközi kapcsolatok bemutatása

2014. első félévében a hatóság részéről a koordináló független ellenőr részt vett az IFIAR (Független Könyvvizsgálói Közfelügyelet Nemzetközi Fóruma) inspekciós workshop-ján, ami a közfelügyeleti minőségellenőrök évente megrendezett nemzetközi továbbképzése. A hatóság részt vett továbbá az IFIAR által végzett nemzetközi elemzésekben, értékelésekben.

A hatóság folyamatosan részt vett az Európai Könyvvizsgálati Inspekciós Csoport, vagyis az EAIG plenáris ülésein. Ennek keretében a magyar közfelügyelet is bekapcsolódott az EAIG által közösen működtetett inspekciós adatbázisba, melyben 28 európai ország közfelügyeleti szervezete nyújt információt a helyi közfelügyeleti minőségellenőrzések során tapasztalt hiányosságokról.

A hatóság képviselője részt vett az EAIG munkacsoportjában, amely kidolgozta a közös inspekciós módszertant a cégszintű vizsgálatokhoz. Ezt a módszertant a tagországok 2014 novemberében Madridban jóváhagyták, implementálásáról az országok egyedileg döntenek.

2014. évben tovább folytak a tárgyalások az amerikai közfelügyelettel, a PCAOB-val, a két hatóság által közösen felügyelt könyvvizsgáló cégeknél folytatandó közös inspekcióról.